

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 10.9.2026
COM(2026) 466 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
KOMISJONI FINANTSARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
EUROOPA PÕLLUMAJANDUSE TAGATISFONDI JA EUROOPA MAAELU
ARENGU PÕLLUMAJANDUSFONDI KOHTA

2025. EELARVEAASTA

SISUKORD

1.	EELARVEMENETLUS.....	2
1.1.	Finantsraamistik aastateks 2021–2027	2
1.2.	2025. aasta eelarveprojekt, kirjalik muutmisettepanek nr 1/2025 ja 2025. aasta eelarve vastuvõtmine.....	3
2.	EAGFi JA EAFRD 2025. AASTA EELARVE TÄITMINE	4
2.1.	Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF).....	4
2.1.1.	Igakuised maksed	4
2.1.2.	Igakuiste maksete vähendamine	4
2.1.3.	Komisjoni kulud eelarve otsese täitmise raames	4
2.2.	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Liidu taasterahastu (EURI).....	6
2.2.1.	Maksed.....	6
2.2.2.	Maksete vähendamine	7
2.2.3.	Komisjoni kulud eelarve otsese täitmise raames	7
3.	EAGFi JA EAFRD ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE.....	9
3.1.	Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF).....	9
3.2.	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Liidu taasterahastu (EURI).....	9
4.	KONTROLLIMEETMED.....	12
4.1.	Sissejuhatus	12
4.2.	Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS)	12
4.3.	Määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatüki kohaldamine (tehingute kontrollimine)	13
5.	RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE	13
5.1.	Vastavuse kontroll	13
5.2.	Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine	15
5.3.	Euroopa Liidu Kohtule raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuste peale esitatud kaebused	15
6.	SUHTED EUROOPA PARLAMENDI JA EUROOPA KONTROLLIKOJAGA	16
6.1.	Suhted Euroopa Parlamendiga.....	16
6.2.	Suhted Euroopa Kontrollikojaga	16

1. EELARVEMENETLUS

Reformitud ühise põllumajanduspoliitikaga (ÜPP) aastateks 2023–2027 võeti kasutusele strateegiline lähenemisviis ja uus rakendamismudel, milles keskendutakse eesmärkide saavutamisele ja tulemustele. Selle raames koondatakse ulatuslikult kaks olemasolevat fondi – Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) – ÜPP strateegiakavade alla, millega rahastatakse sisetulekutoetusi, maaelu arengut ja teatavate sektorite toetusi.

1.1. Finantsraamistik aastateks 2021–2027

Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kulusid rahastatakse nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093¹ sätestatud 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames. Täpsemalt jäävad ÜPP kulud rubriigi 3 „Loodusvarad ja keskkond“ jaoks kehtestatud ülemmäära sisse. Selle üldise ülemmäära piires on EAGFi rahastatavate turuga seotud kulude ja otsetoetuste jaoks kehtestatud konkreetne vaheülemmäär.

EAGFi vaheülemmäära kohandati pärast mõningate liikmesriikide otsust paigutada otsetoetuste teatavad summad ümber EAFRDst rahastatavatesse maaelu arengu toetustesse või maaelu arengu teatavad summad ümber otsetoetustesse. Lisaks on tehtud mõningaid kohandusi mitmeaastase finantsraamistiku vahepealse läbivaatamise käigus 2024. aastal, nagu on sätestatud nõukogu määruses (EL, Euratom) 2024/765². Seega on vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2021/128³ (ja selle järgnevatele muudatustele), millega kehtestatakse EAGFi kulude jaoks kasutatav netosaldo, 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku rubriiki 3 kuuluvad ÜPP summad järgmised.

Tabel 1 (miljonites eurodes;
jooksevhindades)

Rubriik 3*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kokku,	55 713,0	53 365,9	53 626,9	53 757,9	53 890,9	54 021,9	54 000,9
millest:							
– turuga seotud kulud ja otsetoetused a), b), c), d)	40 368,0	40 638,2	40 692,2	40 602,1	40 528,9	40 541,2	40 590,5
– maaelu areng a), b), c)	15 345,0	12 727,7	12 934,7	13 155,8	13 226,0	13 331,7	13 410,4
Sihotstarbeline välistulu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Taasterahastu „NextGenerationEU“ e)	2 387,70	5 682,80					

* ÜPPga seotud loodusvarad ja keskkond

- Pärast iga-aastaseid ümberpaigutusi EAGFist EAFRDsse, mis moodustasid 2021.–2023. eelarveaastal kokku 3 463,1 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 14 lõike 1 alusel, ning mis moodustasid 2024.–2027. eelarveaastal kokku 7 076,4 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) 2021/2115 artikli 103 lõike 1 punkti a ja lõike 2 alusel.
- Pärast iga-aastaseid ümberpaigutusi EAFRDst EAGFi, mis moodustasid 2021.–2023. eelarveaastal kokku 1 633,4 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 14 lõike 2 alusel, ning mis moodustasid 2024.–2027. eelarveaastal kokku 2 408,1 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) 2024/765 artikli 103 lõike 1 punkti b alusel.

¹ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

² ELT L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

³ ELT L 40, 4.2.2021, lk 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/128/oj.

- miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) 2021/2115 artikli 103 lõike 1 punkti b ja lõike 3 alusel.
- c) Pärast iga-aastaseid ümberpaigutusi EAGFist EAFRDsse, mis moodustasid 2021.–2023. eelarveaastal kokku 171,9 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 7 lõike 2 alusel, ning mis moodustasid 2024.–2027. eelarveaastal kokku 20 miljonit eurot ja mis tehti määruse (EL) 2021/2115 artikli 17 lõike 5 alusel.
 - d) Pärast mitmeaastase finantsraamistiku vahepealse läbivaatamise järel tehtud 440 miljoni euro suurust koguvähendamist aastateks 2025–2027.
 - e) Määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 58 punkt a.

1.2. 2025. aasta eelarveprojekt, kirjalik muutmissettepanek nr 1/2025 ja 2025. aasta eelarve vastuvõtmine

Euroopa Komisjon võttis 2025. aasta esialgse eelarveprojekti vastu ja esitas selle eelarvapädevatele institutsioonidele 19. juunil 2024. Nõukogu võttis oma seisukoha 2025. aasta eelarveprojekti kohta vastu 13. septembril 2024. Komisjon esitas Euroopa Liidu üldelarve projekti kirjaliku muutmissettepaneku nr 1/2025 10. oktoobril 2024 ning Euroopa Parlament võttis oma seisukoha vastu 23. oktoobril 2024.

Nõukogu eesistuja kutsus kokku lepituskomitee 28. oktoobril 2024. Lepituskomitee jõudis kokkuleppele eelarve ühises tekstis, mille nõukogu kiitis heaks 25. novembril 2024 ja Euroopa Parlament 27. novembril 2024.

EAGFi heakskiidetud eelarve kulukohustuste assigneeringute kogusumma oli 39 975,9 miljonit eurot ja maksete assigneeringute kogusumma 40 030,7 miljonit eurot.

EAFRD heakskiidetud eelarve kulukohustuste assigneeringute kogusumma oli 13 226 miljonit eurot ja maksete assigneeringute kogusumma 10 497 miljonit eurot.

Täiendavad üksikasjad komisjoni 2025. aasta eelarveprojekti ning nõukogu ja Euroopa Parlamendi seisukoha, kirjaliku muutmissettepaneku ja heakskiidetud eelarvega seotud summade kohta on esitatud 1. lisas.

2025. aasta eelarve koostamise ajal hinnati 2025. eelarveaasta jooksul eeldatavasti laekuvaks sihtotstarbeliseks tuluks EAGFi puhul 395 miljonit eurot ja EAFRD puhul 225 miljonit eurot.

Kui eelarvapädevad institutsioonid 2025. aasta eelarve vastu võtsid, võeti EAGFi hinnangulist sihtotstarbelist tulu arvesse seoses baassissetuleku toetusega kestlikkuse tagamiseks. Üksikasjad sihtotstarbelise tulu laekumise, kasutamise ja hilisema ülekandmise kohta on esitatud 2. ja 3. lisas.

27. novembril 2025 võeti vastu paranduseelarve nr 2/2025. See hõlmas muu hulgas EAFRD maksete assigneeringute suurendamist pärast maksevajaduste kasvu. EAFRD jaoks kiideti heaks kokku 3 514 miljoni euro suurune täiendav eraldis, millest 1 784 miljonit eurot on ette nähtud maaelu arengu valdkonna sekkumiste jaoks ÜPP strateegiakavade raames ja 1 730 miljonit eurot maaelu arengu valdkonna sekkumiste jaoks 2014.–2022. aasta programmide raames.

2. EAGFi JA EAFRD 2025. AASTA EELARVE TÄITMINE

2.1. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF)

Määruse (EL) 2021/2116⁴ artikli 21 lõikes 1 on sätestatud, et komisjon teeb igakuised maksed liikmesriikide akrediteeritud makseasutuste kantud kulude hüvitamiseks võrdluskoo jooksul. Igakuised maksed kantakse liikmesriikidele üle hiljemalt kulude kandmise kuu järgse teise kuu kolmandal tööpäeval.

Igakuiste maksetega, mis tehakse liikmesriikidele nende esitatavate igakuiste kuludeklaratsioonide⁵ alusel, hüvitatakse juba kantud netokulud (pärast tulude mahaarvamist). Kulude ja tulude igakuist kirjendamist kontrollitakse ja parandatakse kõnealuste kuludeklaratsioonide alusel. Need maksed loetakse lõppmakseteks pärast seda, kui komisjon on neid kontrollinud kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Igakuiste maksete süsteemi kasutatakse nende maksete puhul, mida liikmesriigid tegid alates 16. oktoobrist 2024 kuni 15. oktoobrini 2025.

Kogu eelarveaastal oli nende igakuiste maksete summa, mille kohta oli otsus tehtud, kokku 40 524,4 miljonit eurot. Võttes arvesse raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuste, deklareeritud sihtotstarbelise tulu ja negatiivsete kulude alusel tagasi nõutud summasid, on liikmesriikidele tegelikult välja makstud 40 292,3 miljonit eurot.

2.1.1. Igakuised maksed

Komisjon võttis eelarveaasta kaheteistkümnest perioodist igaühe kohta vastu makseotsuse.

Üksikasjad on esitatud 4. lisas.

2.1.2. Igakuiste maksete vähendamine

Mõne EAGFist rahastatava meetme jaoks on liidu õigusaktides kindlaks määratud rahalised ülemmäärad. Neid ülemmääri ületavaid kulusid ei loeta rahastamiskõlblikuks ja need toovad kaasa igakuiste maksete vähendamise. Kui kuludeklaratsiooni põhjal tehakse kindlaks, et ülemmäära on ületatud, arvatakse seda ülemmäära ületav summa igakuisest maksest maha. 2025. aastal oli selliste vähendamiste netosumma 6,6 miljonit eurot.

2.1.3. Komisjoni kulud eelarve otsese täitmise raames

Teatavate meetmete puhul teeb komisjon makseid eelarve otsese täitmise raames. Need on peamiselt seotud operatiivse tehnilise abi ja müügiedendusmeetmetega, mida rakendatakse mitut riiki hõlmavate programmide ja muude tegevuste kaudu. Üksikasjad

⁴ ELT L 435, 6.12.2021, lk 187. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>.

⁵ Liikmesriigid esitavad need igakuised kuludeklaratsioonid kulude kandmise kuu järgse kuu seitsmendaks päevaks.

on esitatud tabelites 2 ja 3. Üksikasjad tegevus- ja halduskulude heakskiidetud assigneeringute kohta, mida komisjon kasutas 2025. eelarveaastal eelarve otsese täitmise raames, on esitatud 5. ja 6. lisas.

Tabel 2

(eurodes; jooksevhindades)

<i>EAGFi operatiivne tehniline abi</i>	
Eelarvepunkt: 08.020603	
Kirjeldus	
Põllumajandusliku kestlikkuse andmevõrk (FSDN)	
Satelliidifotod ja andmete ostmine	
„Farm structure“ ja põllumajandust käsitlevad uuringud	
Infotehnoloogia	
ÜPP teabemeetmed	
Üldsuse teavitamine	
Audit ja kontroll	
Uuringud ja hindamised	
Kulukohustused kokku	101 585 278,5
Makseid kokku	99 318 766,81

Tabel 3

(eurodes; jooksevhindades)

<i>Põllumajandustoodete müügiendendus – mitut riiki hõlmavad programmid ja komisjoni rakendatud meetmed eelarve otsese täitmise raames</i>	
Eelarvepunkt: 08.020303	
Kirjeldus	
Müügiendendusprogrammid (mitu riiki), kõrgetasemelised missioonid, tehniline abi ja eksperdid	
Kulukohustustega seotud heakskiidetud assigneeringud kokku	40 000 000,00
Kulukohustustega seotud heakskiidetud eelmise aasta tulu kokku	1 417 649,97
Makseid kokku	71 096 236,00

2.2. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Liidu taasterahastu (EURI)

Määruse (EL) 2021/2116 artikli 31 lõikes 1 on sätestatud, et pärast seda, kui komisjon on oma rakendusotsusega ÜPP strateegiakava heaks kiitnud, teeb ta ÜPP strateegiakava kogukestuse ajaks liikmesriigile esialgse eelmakse. Määruse (EL) 2021/2116 artikliga 32 on ette nähtud ka vahemaksed, mis tuleb teha iga ÜPP strateegiakava puhul, et hüvitada akrediteeritud makseasutuste kulud ÜPP strateegiakavade rakendamisel.

Seoses määruse (EL) nr 1306/2013⁶ alusel heaks kiidetud maaelu arengu programmide lõpuleviimisega on kõnealuse määruse artikli 34 lõikes 2 sätestatud, et eelmaksete ja vahemaksete kogusumma ei tohi ületada 95 % EAFRD osalusest igas maaelu arengu programmis. Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 36 lõike 2 kohaselt teeb komisjon vahemakseid vastavalt vahendite olemasolule ja võttes arvesse artikli 41 kohaselt kohaldatavaid vähendamisi või peatamisi, et hüvitada akrediteeritud makseasutuste poolt programmide rakendamisel kantud kulud.

Nagu on osutatud määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 37 lõikes 1, peab komisjon tegema lõppmakse vastavalt vahendite olemasolule pärast maaelu arengu programmi rakendamist käsitleva viimase iga-aastase eduaruande kättesaamist, võttes aluseks kehtiva rahastamiskava, asjaomase maaelu arengu programmi viimase rakendusaasta raamatupidamisaruanded ning vastava kontrollimise ja heakskiitmise otsuse.

2.2.1. Maksed

Komisjon hüvitab kulud eelarveaasta iga kvartaalse kuludeklaratsiooni alusel.

⁶ ELT L 347, 20.12.2013, lk 549. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj>.

Üksikasjad on esitatud 7. lisas.

2.2.2. Maksete vähendamine

EAFRDst rahastatavate meetmete jaoks on vastavalt liidu õigusaktidele kindlaks määratud rahalised ülemmäärad. Neid ülemmääri ületavaid kulusid ei loeta rahastamiskõlblikuks ja need toovad kaasa maksete vähendamise. 2025. aastal vähendati 2025. aasta kvartalsete kuluadeklaratsioonide alusel liikmesriikidele tehtavaid makseid 57,5 miljoni euro suuruse netosumma võrra.

2.2.3. Komisjoni kulud eelarve otsese täitmise raames

Komisjon rakendab teatavaid meetmeid ja tegevusi eelarve otsese täitmise raames, peamiselt seoses operatiivse tehnilise abiga. Üksikasjad on esitatud tabelites 4. ja 5. Üksikasjad tegevuskulude heakskiidetud assigneeringute kohta, mida komisjon kasutas 2025. eelarveaastal eelarve otsese täitmise raames, on esitatud 5. ja 6. lisas.

Tabel 4

(eurodes; jooksevhindades)

<i>EAFRD tehniline abi</i>	
<i>Kulukohustuste assigneeringute kasutamine</i>	
Eelarvepunkt: 08.030200	(eurodes)
Kirjeldus	
Ühist põllumajanduspoliitikat (ÜPP) toetav võrgustikutegevus	
Infotehnoloogia	
Rahastamisvahendite jaoks loodud tehniline nõuandeplatvorm	
Üldsuse teavitamine	
Uuringud ja hindamised	
Audit ja kontroll	
Euroopa hindamisvõrgustik	
Mahepõllumajanduse andmebaas	
Kulukohustused kokku	28 240 705
Makseid kokku	25 181 231

Tabel 5

(eurodes; jooksevhindades)

<i>EURI tehniline abi</i>	
<i>Kulukohustuste assigneeringute kasutamine</i>	
Eelarvepunkt: 08.030300	(eurodes)
Kirjeldus	
ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon	
Infotehnoloogia	
Kulukohustused kokku	-
Makseid kokku	926 542,00

3. EAGFi JA EAFRD ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

3.1. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF)

EAGFi assigneeringuid kasutati 40 875,4 miljoni euro ulatuses. Neid kulusid rahastati esialgsetest eelarveassigneeringutest ja kasutades EAGFi sihtotstarbelist tulu. EAGFi 995,3 miljoni euro suurusest sihtotstarbelisest tulust, mis laekus 2025. aastal ja kanti üle 2024. aastast (millest 983,6 miljonit tuli eelarve jagatud täitmisest), kasutati vajalikeks makseteks ära 924,6 miljonit eurot.

Peatükis 08 01 olid EAGFi kulukohustused seoses artikli 08 01 01 kohaste haldustoetuskuludega 12,4 miljonit eurot (sh 2024. eelarveaastast üle kantud sihtotstarbeline tulu 9,7 miljonit eurot).

Põllumajandusreservist kasutati 255,3 miljonit eurot mitmesuguste erakorraliste toetusmeetmete rahastamiseks.

Peatükis 08 02 olid EAGFi kogukulud turuga seotud sekkumisteks ÜPP kavade raames (eelarveartikkel 08 02 02) ja väljaspool ÜPP kavasid (eelarveartikkel 08 02 03) 2 802,7 miljonit eurot.

2025. eelarveaastal rakendati otsetoetusi ÜPP kavade raames (eelarveartikkel 08 02 04) kooskõlas määruses (EL) 2021/2115 sätestatud eeskirjadega ja väljaspool ÜPP kavasid (eelarveartikkel 08 02 05) kooskõlas määruses (EL) nr 1307/2013⁷ sätestatud eeskirjadega. Sellega seotud kogukulud olid 37 683,3 miljonit eurot.

Lisaks eraldati 119,1 miljonit eurot artikli 08 02 06 (poliitiline strateegia, koordineerimine ja audit) kulukohustuste (millest 101,6 miljonit tehnilisele abile) ning 2,7 miljonit eurot artikli 08 02 99 (varasemate programmide ja meetmete lõpuleviimine) kulukohustuste jaoks.

EAGFi sihtotstarbelise tulu assigneeringute alakasutamine oli 70,7 miljonit eurot (millest 70,2 miljonit eurot eelarve jagatud täitmise raames), mis kanti üle 2026. aastasse. Põllumajandusreservi kasutamata assigneeringute summa oli 391,4 miljonit eurot. Kogu summa kanti kooskõlas määruse (EL) 2021/2116 artikli 16 lõikega 2 üle 2026. aasta põllumajandusreservi, osaliselt selleks, et rahastada 2025. aasta erakorraliste meetmete ülejäänud kulusid.

Üksikasjad eelarve täitmise kohta poliitikavaldkondade kaupa ja sihtotstarbelise tulu kasutamise kohta on esitatud 8., 9., 10., 11. ja 12. lisa.

3.2. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Liidu taasterahastu (EURI)

EAFRD kulukohustuste assigneeringuid rakendati 13 226,7 miljoni euro ulatuses (13. lisa), kasutades heakskiidetud eelarve esialgseid assigneeringuid ning EAFRD sihtotstarbelist sise- ja välistulu.

Peatükis 08 01 oli EAFRD kulukohustustega seotud summa programmi haldustoetuseks 2,4 miljonit eurot.

⁷ ELT L 347, 20.12.2013, lk 608, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1307/oj>.

Peatükis 08 03 oli lisaks ÜPP strateegiakavade kohaste sekkumisviiside rakendamisega seotud kulukohustustele (13 195,7 miljonit eurot)

- eraldatud 28,2 miljonit eurot operatiivseks tehniliseks abiks,
- eraldatud 0,3 miljonit eurot tagasimakseteks seoses maaelu arengu programmidega eelmistel perioodidel (enne 2023. aastat).

EAFRD maksete assigneeringuid kasutati 15 852,4 miljoni euro ulatuses (13. lisa). Neid makseid rahastati heakskiidetud eelarve assigneeringutest ja kasutades EAFRD sihtotstarbelist sise- ja välistulu.

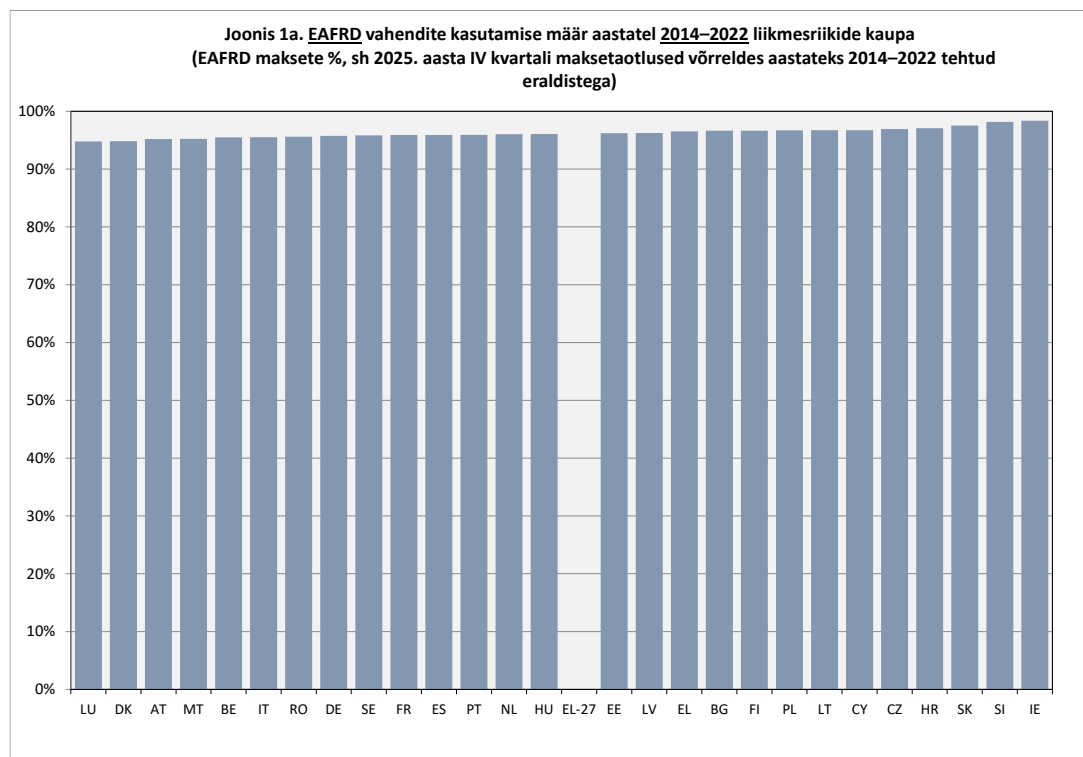
Peatükis 08 01 oli EAFRD makstud summa programmi haldustoetuseks 2,2 miljonit eurot.

Peatükis 08 03 olid maksed järgmised:

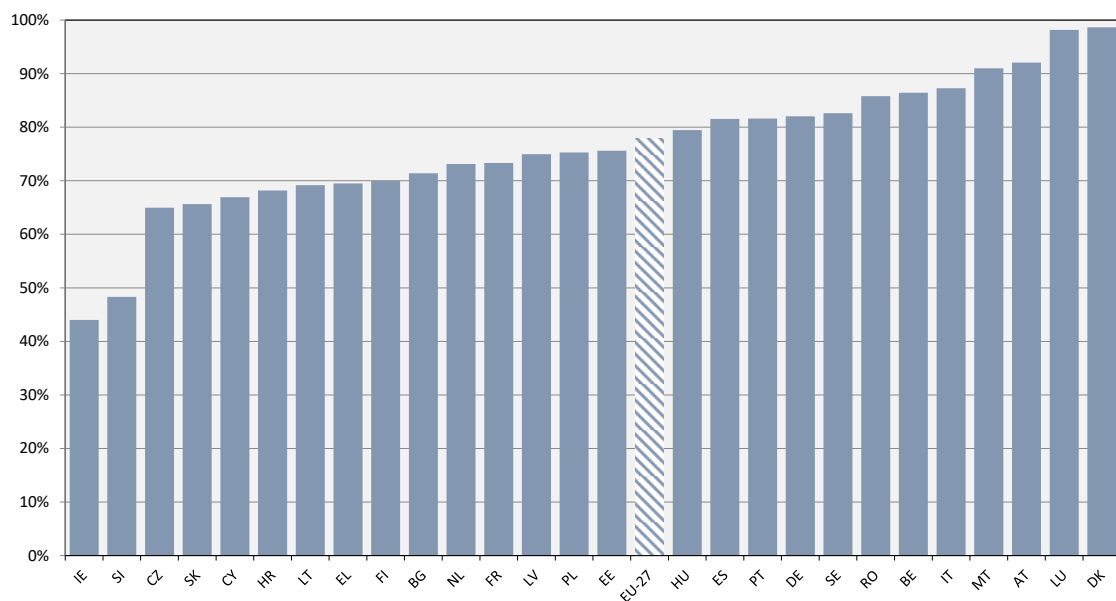
- 7 969,8 miljonit eurot ÜPP strateegiakavade kohaste sekkumisviiside jaoks;
- 7 854,3 miljonit eurot makseteks seoses maaelu arengu programmidega eelmistel perioodidel (enne 2023. aastat);
- 26,1 miljonit eurot operatiivseks tehniliseks abiks.

Suuremat osa EAFRD kuludest rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames ning väiksemat osa eelarve otsese täitmise raames.

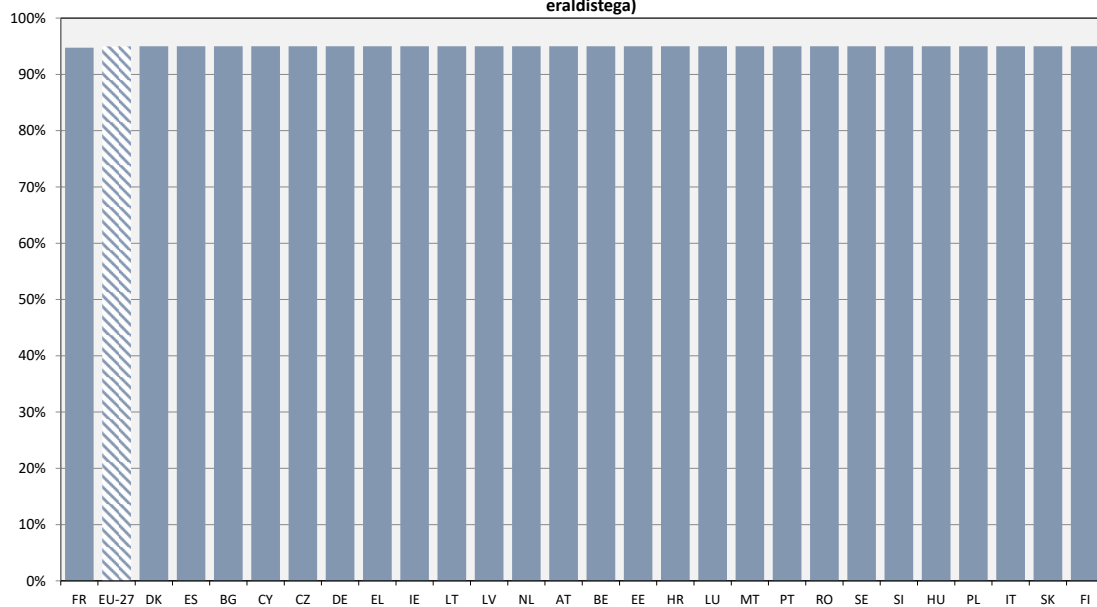
Eelarve jagatud täitmine: EAFRD 2014.–2022. aasta ja EAFRD 2023.–2027. aasta kasutusmäär liikmesriikide kaupa (joonised 1a–d):

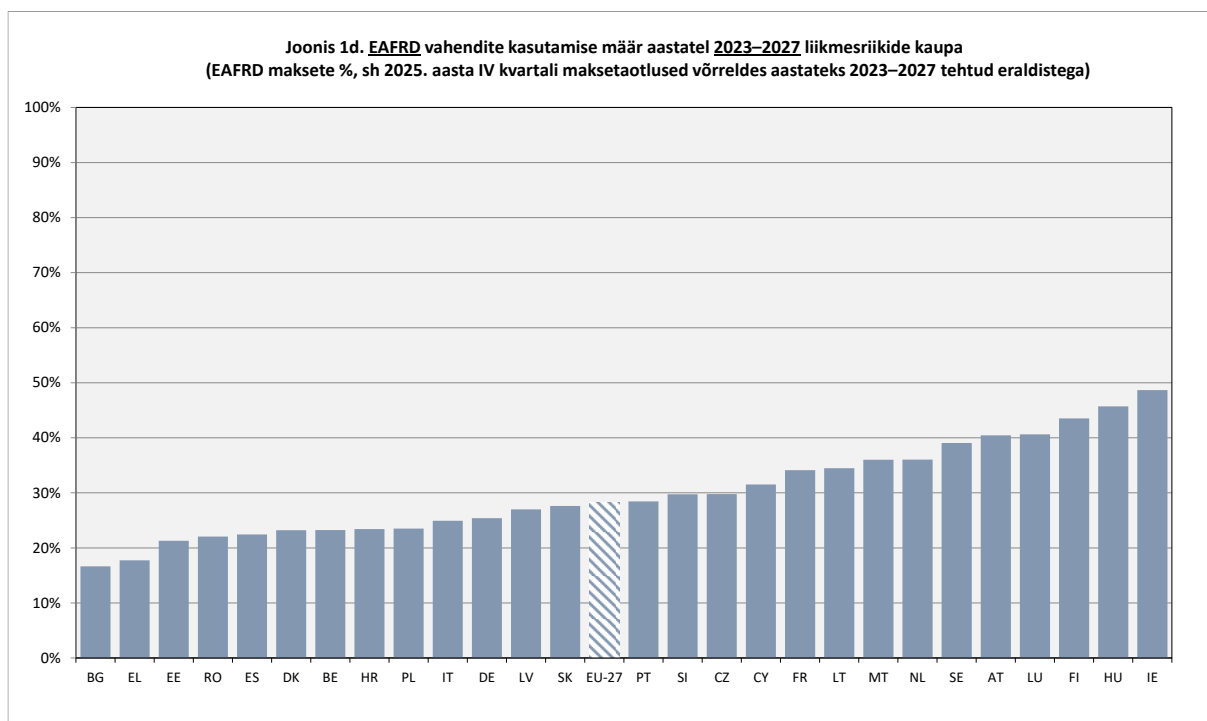

Joonis 1b. EURI vahendite kasutamise määr aastatel 2021–2022 liikmesriikide kaupa
(EURI maksete %, sh 2025. aasta IV kvartali maksetaotlused võrreldes aastateks 2021–2022 tehtud eraldistega)

Joonis 1c. EAFRD vahendite kasutamise määr aastatel 2014–2022 ja EURI vahendite kasutamise määr aastatel 2021–2022 liikmesriikide kaupa
(EAFRD ja EURI maksete %, sh 2025. aasta IV kvartali maksetaotlused võrreldes aastateks 2014–2022 tehtud eraldistega)

Üksikasjad eelarve täitmise kohta liikmesriikide ja poliitikavaldkondade kaupa ning sihtotstarbelise tulu kasutamise kohta on esitatud 14.–17. lisas.

4. KONTROLLIMEETMED

4.1. Sissejuhatus

Kooskõlas ELi õigusaktidega ja nagu varasematelgi aastatel rakendati 2025. aasta põllumajanduskulude suhtes terviklikku kontrollimeetmete süsteemi.

Kontrolle teevad makseasutused või nende järelevalve all tegutsevad delegeeritud asutused ning kui kontrollide käigus avastatakse ELi õigusnormide rikkumine, kohaldatakse tõhusaid, heidutavaid ja proportsionaalseid karistusi. Peale selle tuleb enamiku selliste kordade puhul, mille suhtes ei kohaldata ühtset haldus- ja kontrollisüsteemi, lisaks esma- ja teise tasandi kontrollidele teha järelkontrolli.

4.2. Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS)

Määrus (EL) nr 1306/2013, komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014⁸ ja komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014,⁹ samuti määrus (EL) 2021/2116, komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/1172¹⁰ ja komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/1173¹¹ sisaldavad ühtset haldus- ja kontrollisüsteemi käsitlevaid õigusnorme.

⁸ ELT L 181, 20.6.2014, lk 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/640/oj.

⁹ ELT L 227, 31.7.2014, lk 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/809/oj.

¹⁰ ELT L 183, 8.7.2022, lk 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/1172/oj.

¹¹ ELT L 183, 8.7.2022, lk 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/1173/oj.

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2025. aasta tegevusaruandes¹² on esitatud üksikasjalik teave ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmatud kulude kohta, vt 7. lisa 2. osa, A.2.3.a). Ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi asjakohaseid komponente kohaldatakse ka nende maaelu arengu meetmete suhtes, mis põhinevad pindalal või loomade arvul. Sellised meetmed hõlmavad muu hulgas põllumajanduse keskkonnameetmeid ja loomade heaolu meetmeid, vähemsoodsaid ja keskkonnavalaste piirangutega piirkondi ning põllumajandusmaa metsastamist.

4.3. Määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatüki kohaldamine (tehingute kontrollimine)

2025. aastal kohaldata määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatüki kohast tehingute kontrollimise süsteemi. Tegemist on eespool kirjeldatud valdkondlikke kontrollisüsteeme täiendava järelkontrollisüsteemiga.

2025. aastal viisid liikmesriikide kontrolliasutused lõpule sellise tegevuse kontrollid, mille makseid tehti 2023. eelarveaastal. Asjaomast kontrolliperioodi (juuli 2024 – juuni 2025) käsitlevad aastaaruanded näitavad, et liikmesriigid olid kontrollide aruandlusperioodi lõpuks ära teinud 89 % kavandatud kontrollidest. Tehtud kontrollide põhjal on õigusnormide rikkumise määr alla 1 %.

5. RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

5.1. Vastavuse kontroll

Tehingute nõuetekohase tegemise tagamine kontrolli- ja heidutavate karistuste süsteemi abil on eelkõige liikmesriikide ülesanne. Kui liikmesriigid seda nõuet ei täida, kohaldab komisjon finantskorrektsioone, et kaitsta ELi finantshuve.

2025. eelarveaastal kohaldata ÜPP kohane vastavuse kontroll on seotud tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega. Selle eesmärk on jätta ELi rahastamise alt välja kulud, mida ei ole kantud kooskõlas ELi õigusnormidega.

2025. aastal tehtud auditite üksikasjad on esitatud iga-aastases tegevusaruandes, vt tabel 2.1.2a).1-2.

2025. aastal vastu võetud vastavuskontrolli otsused, sealhulgas finantskorrektsioonid mitmes sektoris, on loetletud iga-aastases tegevusaruandes, vt tabel – 7. lisa 3. osa, A.b.1)-1.

2025. aasta eelarvele avaldasid finantsmõju järgmised vastavuskontrolli otsused:

- 13. novembri 2024. aasta otsus (EL) 2024/2879 – ajutine otsus nr 74, otsustatud netosummaga 178,8 miljonit eurot EAGFi kasuks ja 39,9 miljonit eurot EAFRD kasuks;

¹²

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi iga-aastased tegevusaruanded on aadressil https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2025-agriculture-and-rural-development_en.

- 5. veebruari 2025. aasta otsus (EL) 2025/209 – ajutine otsus nr 75 (ainult Ühendkuningriigi kohta), otsustatud netosummaga 3,7 miljonit eurot EAFRD kasuks;
- 11. juuni 2025. aasta otsus (EL) 2025/1147 – ajutine otsus nr 76, otsustatud netosummaga 475,3 miljonit eurot EAGFi kasuks ja 46 miljonit eurot EAFRD kasuks.

Võttes arvesse liikmesriikide kasuks tehtud mitmete Euroopa Liidu Kohtu otsuste täitmist ja maksete peatamise vabastamist, oli kõnealuste otsuste üldine finantsmõju fondidele 653,1 miljonit eurot EAGFi kasuks ja 89,4 miljonit eurot EAFRD kasuks.

Vastavuskontrolli otsustes kuni 2025. aastani tehtud finantskorrektsioone on üksikasjalikult kirjeldatud 18. lisas.

Komisjoni rakendusotsuste (EL) 2024/2879 ja (EL) 2025/1147 puhul otsustas komisjon arvestades korrektsoonide suhtelist ulatust võrreldes teatavate liikmesriikide sisemajanduse koguproduktiga ning asjaomaste liikmesriikide taotlusel, et järgmised korrektsoonid võib tasuda kolme võrdse aastase osamaksena.

Tabel 6

(miljonites eurodes; jooksevhindades)

Otsuse number	Liikmesriik	Summa makstakse mitme osamaksena	
		EAGF	EAFRD
74	Kreeka	57,1	13,2
74	Rumeenia	40,4	5,6
75	Kreeka	411,0	3,9
75	Portugal	35,0	27,0

Liikmesriigid esitasid 15. veebruaril 2025 teabe veel tagasi saamata summade kohta, mis tuleb 2024. eelarveaasta lõpus tagasi nõuda. Need summad on kuni 414,004 miljonit eurot EAGFi, EAFRD-le ja maaelu arengu ajutisele rahastamisvahendile (TRDI) ning need on esitatud iga-aastases tegevusaruandes, vt tabel – 7. lisa 3. osa, A.b.2)-1.

Toetusesaajatelt 2025. eelarveaasta lõpu seisuga veel tagasi saamata summa oli kõikide fondide peale kokku 2 014 miljonit eurot. EAGFi, EAFRD ja maaelu arengu ajutise rahastamisvahendiga seotud tagasinõudmata jätmise juhtumitega seonduvad kulud olid liikmesriikidele nelja aasta jooksul alates tagasinõudmistootluse (uute juhtumite

puhul¹³) või esmase haldusliku või kohtuliku tuvastamise (PACA) kuupäevast (vanade juhtumite puhul) või kaheksa aasta jooksul, kui tagasinõudmine toimub liikmesriigi kohtu kaudu, 31,1 miljonit eurot. 2025. eelarveaastal kaeti EAGFi, EAFRD ja maaelu arengu ajutise rahastamisvahendi puhul ligikaudu 11,6 miljonit eurot 100 % ulatuses ELi eelarvest¹⁴.

5.2. Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine

Ülevaade 2025. aastal vastu võetud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsustest on esitatud tabelis 7.

Tabel 7

(miljonites eurodes; jooksevhindades)

Fond	Otsuse number	Vastuvõtmine kuupäev	Eelarve aasta	Kontrollitud ja heakskiidetud deklareeritud kulud	Asjaomane makseasutus
EAGF	Otsus (EL) 2025/97 2	23.5.2025	2024	40 408,76	Kõik liikmesriikide makseasutused
EAFRD 2014–2022	Otsus (EL) 2025/97 1	23.5.2025	2024	10 078,76	Kõik liikmesriikide makseasutused
EAFRD 2023–2027	Otsus (EL) 2025/99 7	23.5.2025	2024	4 943,68	Kõik liikmesriikide makseasutused

5.3. Euroopa Liidu Kohtule raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuste peale esitatud kaebused

Kokkuvõtte Üldkohtus ja Euroopa Kohtus algatatud kohtuvaidluste seisust on esitatud 19. lisas.

¹³ Õigusnormide rikkumise juhtumid, mille korral esmane halduslik või kohtulik tuvastamine (PACA) ei toimunud enne 16. oktoobrit 2014. Kui PACA toimus enne seda kuupäeva, tuleb juhtumid liigitada vanadeks juhtumiteks.

¹⁴ Juhtumid, mis on tunnistatud lootusetuks määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 3 kohaselt.

6. SUHTED EUROOPA PARLAMENDI JA EUROOPA KONTROLLIKOJAGA

6.1. Suhted Euroopa Parlamendiga

Euroopa Parlament on koos nõukoguga ELi eelarvepädevate institutsioonide osa. Seega on see üks komisjoni kõige olulisemaid partnereid eelarveküsimustes ja sellest tulenevalt EAGFi ja EAFRD üle peetavates aruteludes.

Põllumajandusega seotud eelarveküsimusi käsitlevatesse aruteludesse ja täiskogu istungjärgu ettevalmistamisse on kaasatud kolm parlamendikomisjoni. Need on põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon, eelarvekomisjon ja eelarvekontrollikomisjon.

Alates 2014. aastast esitab põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon eelarvekontrollikomisjonile arvamuse eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse kohta.

Eelarvekontrollikomisjon (CONT) kontrollib eelarve nõuetekohast täitmist ja koostab raporti, milles teeb parlamendile ettepaneku anda eelarve täitmisele heakskiit ja esitab soovitusi komisjonile või liikmesriikidele.

Euroopa Parlament andis komisjoni tegevusele Euroopa Liidu 2024. eelarveaasta üldeelarve täitmisel 29. aprill 2026. aasta täiskogu istungil parlamendi otsuse üle toimunud hääletusel heakskiidu.

6.2. Suhted Euroopa Kontrollikojaga

Euroopa Kontrollikoda on Euroopa Liidu sõltumatu välisaudiitor. Kontrollikoja 2023. eelarveaasta tulemuste ja järelduste kokkuvõte on esitatud iga-aastase tegevusaruande punktis 2.2.